

MUZEJSKI ČASOPIS

TISKOVINA

MUZEJSKO DRUŠTVO
JESENICE

GORNJESAVSKI
MUZEJ JESENICE

NOVA DOŽIVETJA V SLOVENSKEM ŽELEZARSKEM MUZEJU NA STARI SAVI

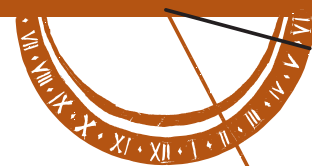
Muzejsko območje Stara Sava s svojimi kulturnimi spomeniki priča o bogati fužinarski preteklosti, v Gornjesavskem muzeju Jesenice pa skrbimo, da življenjski utrip Stare Save še dolgo ne bo ugasnil. Zato iz leta v leto ustvarjamo nova doživetja za obiskovalce, hkrati pa ne pozabljamo na posodobitve obstoječih.

Utrip z odprtja razstave Regijske tematske fotografske delavnice 2025, foto: Nik Bertonec.

Tudi letos napovedujemo pester pomladno – poletni program občasnih razstav v **Banketni dvorani Kolpern**:

- **do 20. februarja 2026:** Regijske fotografske delavnice 2025 (OI JSKD Jesenice)
- **14. april 2026 ob 18. uri:** Fokus, odprtje potujoče fotografske razstave (OI JSKD Jesenice v sodelovanju z OI JSKD Koper, GMJ)
- **19. maj 2026 ob 18. uri:** ABSTRACT 2026, odprtje mednarodne fotografske razstave (Fotografsko društvo Jesenice, GMJ)
- **7. julij 2026 ob 20. uri:** Kako smo na Jesenicah živeli med in po 2. svetovni vojni, odprtje medinstitucionalne razstave (Ljudska univerza Jesenice, Občinska knjižnica Jesenice, GMJ)

LETO XXXV, FEBRUAR 2026,
ŠTEVILKA 1

- **25. avgust 2026 ob 20. uri:** Društvena razstava Fotografskega društva Jesenice

Razstave so na ogled v času javnih prireditev v Kolpernu ter po vnaprejšnji najavi na 04 583 34 92.

Konec preteklega leta smo osvežili stalno razstavo v Karsarni: v **Muzeju delavske kulture** je še vedno na ogled delavsko stanovanje s kuhinjo, skromno sobo, gospodinjskimi pripomočki in detajli, vse last nekdanjih stanovalcev. V stanovanju, ki ga poznate, bomo še naprej na šporhetu na drva kuhali delavsko kavo. Na novih panojih pa predstavljamo življenje delavcev po šihlu – za zidovi domačega doma, na dvorišču in v družbi, življenje fabričnikov, ki so se stalno borili za vsakdanji kruh, za svoje pravice, bili aktivni v političnem življenju ter krojili družbeno podobo mesta z udeleževanjem na športnem in kulturnem področju.

Praznovanje prvega maja za Delavskim domom pri Jelenu leta 1926, fototeka GMJ.

Maketa fužine na Savi, izdelek Marjana Dolinška iz leta 1959, fototeka GMJ.

Marca 2026 bo zaključena igrifikacija predora na Stari Savi. V drugi polovici 19. stoletja je predor povezoval odlagališče rude, in sicer na območju današnjega parkirišča vzhodno od Kolperna, in izhodiščno točko poševnega dvigala za zakladanje plavža. Na igriv način bomo spoznali surovine železarske proizvodnje in zgodovino najbolj znanega izdelka slovenskih plavžev – feromanga. Pri iskanju vhoda v predor si lahko pomagamo tudi z novo zgibanko Fužina na Savi: Ironworks on the Sava.

**Špela Smolej Milat, dr. Marko Mugerli
in Nina Hribar, GMJ**

KOSOVA GRAŠČINA: RAZSTAVNA DEJAVNOST V LETU 2026

V Mestnem muzeju Kosova graščina bomo v letu 2026 znova pripravili zanimive in raznolike razstave. Po slovenskem kulturnem prazniku se končuje razstava Delavske pravice ter odpira etnološka razstava Oglje – črna moč fužin.

V mesecu aprilu bomo v sodelovanju s Fotografskim društvom Jesenice (FDJ) znova pripravili fotografsko razstavo. To bo že 28. bienalna razstava Človek in kovina 2026, za katero je FDJ že objavil fotografski natečaj. Tej

Janez Korošin, iz cikla Propad aglomeracije, foto: Katja Žvan.

fotografski razstavi bo v mesecu juniju sledila še druga, obiskovalci si bodo namreč lahko ogledali barvne in črno-bele fotografije iz cikla Propad aglomeracije Železarne Jesenice fotografa Janeza Korošina, ki je lani praznoval častitljivih 90 let. Pri projektu sodelujemo z DPD Svoboda France Mencinger Javornik-Koroška Bela.

Poletje bo tudi letos v znamenju umetnosti. Umetnica Irena Gayatri Horvat se bo predstavila z magičnimi, skrivnostnimi temami, kjer imajo glavno vlogo ženske. O svojem delu, ki ga bo v Kosovi graščini predstavila v mesecu juliju in avgustu, je zapisala: »V preteklosti so prerokinje, zdravilke in vedeževalke govorile o znamenjih, ki so jih videle v naravi in ljudem pomagale s svojimi nasveti. Označevali so jih za ne tako vsakdanje ženske, magične, strašljive, šamanske. Igrale so pomembno vlogo pri reševanju različnih vprašanj, povezanih s človeškim življenjem, rojstvom, smrtjo, duhovnostjo in težavami vsakdanjega življenja.«

Irena Gayatri Horvat: Družina, 2024, kombinirana tehnika na kartonu, 120 x 60 cm (detajl).

Mesec september bo v znamenju jeseniške glasbe, saj bomo v sodelovanju z glasbenim entuziastom Ažbetom Tomanom predstavili najstarejše »beat« in »rock« ansamble iz obdobja med 1965 in 1971: Caravelle, Termite, Atome, Pelikane, Kenegé. Še vedno zbiramo podatke in gradivo o teh skupinah ter tudi o kitariadi, ki je leta 1969 potekala v gledališču (GTČ) na Jesenicah. Zbiramo podatke, fotografije, avdio in video posnetke ter predmete. Za več informacij pišite na dasa.copi@gmj.si. Leto 2026 bo zaključil dr. Marko Mugerli z razstavo Pogled skozi Karavanke – a več o tem v naslednji številki.

**Daša Čopi,
kustodinja za kult. in umet. zgodovino GMJ**

OHRANJANJE KULTURNE DEDIŠČINE V LOKALNEM OKOLJU:

Kako smo na Jesenicah živeli med in po drugi svetovni vojni

Jeseničani odhajajo na pomoč pri čiščenju ruševin po bombnem napadu 1. marca 1945, fototeka GMJ.

Konec decembra je v okviru študijskega krožka **Kako smo včasih živeli**, ki ga organizira Ljudska univerza Jesenice v sodelovanju z Občinsko knjižnico Jesenice in Gornjesavskim muzejem Jesenice izšla že dvajseta knjižica po vrsti, ki smo jo posvetili 80. obletnici konca druge svetovne vojne. Zgodovina je o tej temi prelila že obilo črnila, povelečevala zdaj ene, zdaj druge. Pogosto pa je pozabila na navadne ljudi, ki so v vojnah vedno poraženci. Zato smo njim posvetili zadnjo knjižico **Kako smo na Jesenicah živeli med in po drugi svetovni vojni**. V knjižici zapisane zgodbe ohranjajo spomin na žrtve vojne – tako na padle kot na preživele – ohranjajo spomin na ljudi, ki pogosto z leti postanejo le statističen podatek vojnega izplena, spomin nanje in pomen njihovih življenjskih zgodb pa počasi blede kot imena padlih, vklesana na spomenike druge svetovne vojne. Brezplačne knjižice so še na voljo v muzejskih hišah na Jesenicah, v Občinski knjižnici Jesenice in na Ljudski univerzi Jesenice.

Špela Smolej Milat,
kustodinja za etnologijo GMJ

KVIZ IZ ZGODOVINE MESTA JESENICE – JESENIŠKA ŠPORTNA DEDIŠČINA

Leto 2026, ko bodo v sosednji Italiji potekale XXV. zimske olimpijske igre, bo športno obarvano tudi na Jesenicah. Letošnji kviz iz zgodovine mesta Jesenice bo tokrat namreč posvečen bogati in raznoliki športni dediščini mesta.

V kviz bodo vključeni učenci od 5. razreda osnovne šole in dijaki srednjih šol, ki bodo skozi študijsko gradivo spoznavali razvoj športa na Jesenicah – od začetkov

Silva Palme, umetnostna drsalka, *Tovarniški vestnik*, l. 4, št. 3-4, 1940.

organizirane športne dejavnosti, delovanja društev in klubov, do pomembnih športnih osebnosti, dosežkov ter razvoja športne infrastrukture. Poseben poudarek bo namenjen športom, ki so tako ali drugače zaznamovali identiteto mesta in njegov vsakdan. Na občinski spletni strani bo potekal tudi spletni kviz.

Šolarji se bodo najprej pomerili med seboj na šolskih tekmovanjih, v ponedeljek, 16. marca 2026, pa bo v Gledališču Toneta Čufarja potekalo finalno tekmovanje.

Daša Čopi,
kustodinja za kult. in umet. zgodovino GMJ

LETO 2026 V LIZNJEKOVI DOMAČIJI IN KAJŽNKOVI HIŠI

Leto 2026 nam bo v **Liznjekovi domačiji** postreglo s šestimi raznolikimi občasnimi razstavami, štirimi poletnimi filmskimi večeri pod Liznjekovo lipo, ob praznikih letnega kroga bo dišalo iz krušne peči, najmlajši pa bodo poleti spet po Kekčevo ustvarjalni. Načrtujemo tudi ureditev podstrešja Liznjekove domačije: bogato predmetno gradivo bomo predstavili na primeren, obiskovalcu jasen način. Razstavljeni predmeti bodo pripovedovali zgodbo o obrti in rokodelstvu, o veščinah, ki so bile potrebne v vsakem

Obmejna karta Janeza Mertelja za prehod slovensko-italijanske meje, 1940. Last Anice Mertelj Zgonc.

kmečkem gospodarstvu, in o znanjih, ki so se predajala iz roda v rod.

Že v lanskem letu pa smo v sodelovanju z Razvojno agencijo Zgornje Gorenjske in društvom Vršič začeli raziskovati **Življenje ob meji**. S projektom želimo prikazati dediščino Rateč in obmejnega območja, ki ga zaznamuje nenehen boj tako z naravnimi kot družbeno-političnimi nadlogami, in spodbuditi k razmisleku, da globalizacija, prosto prehajanje meja in turistična svoboda niso samoumevni. S spremljevalnimi dogodki na obmejnem območju želimo ustvariti prostor povezovanja in izpostaviti pomen ohranjanja maternega jezika za ohranjanje identitete tudi izven območja matične države.

Špela Smolej Milat,
kustodinja za etnologijo GMJ

PESTRA DEJAVNOST ZA OTROKE IN ODRASLE V MUZEJSKIH HIŠAH GORNJESAVSKE DOLINE V LETU 2026

V letu 2026 vas v okviru muzejskega pedagoškega programa vabimo, da muzejske hiše doživite kot prostor raziskovanja, srečevanja in aktivnega preživljanja prostega časa. Skozi izbrane vsebine boste odkrivali bogato dediščino planinstva in zgodbe krajev, ki so z gorami neločljivo povezani.

V Slovenskem planinskem muzeju bo vse leto na ogled občasna razstava *Stolp nas gleda*, ki razkriva nastanek in življenje Aljaževega stolpa – od njegovih začetkov do današnjih dni. Razstava prepleta številne osebne zgodbe in raznolike poglede na naš najvišji kulturni spomenik. Posebna mesečna vodenja z gosti bodo na več načinov osvetlila pomen Triglava in stolpa pri oblikovanju slovenske nacionalne identitete, obiskovalci pa se bodo ob sprehodu skozi razstavo lahko skoraj »v živo« srečali tudi z njegovim snovalcem Jakobom Aljažem.

Za najmlajše obiskovalce, stare šest let in več, pripravljamo planinske ustvarjalnice, ki bodo

Razstava *Stolp nas gleda*, foto Katja Žvan.

potekale med zimskimi, poletnimi in krompirjevimi počitnicami. Na igriv in ustvarjalen način bomo raziskovali različna poglavja gorniške zgodovine, letošnji poudarek pa bo namenjen planinskim kočam. Posebno mesto bo zavzel Triglavski dom na Kredarici, ki letos praznuje častitljivih 130 let. Dotaknili se bomo tudi pomembnih mejnikov slovenskega alpinizma, med njimi preplezane direktne smeri v severni steni Špika, ter zgodbe Mire Marko Debelak, plezanja in skrivnostne gore Špik, ki jo je po pravljicnem izročilu ustvaril hudobni velikan Ledenec.

Etnološki hiši v Ratečah in Kranjski Gori bosta tudi letos poleti zaživele s pestrim počitniškim programom za otroke. V Liznjekovi hiši bomo skozi vse leto izvajali priljubljene pekovske delavnice v kmečki peči, program pa bomo obogatili še s predavanji in delavnicami o ljudskem zeliščarstvu. Ob hiši bomo dokončno uredili zeliščni vrt, v katerem bomo poleg Pehte predstavili tudi star običaj jaganja Pehtre babe.

Vsi programi bodo sproti objavljeni na spletnih straneh muzeja in na družbenih omrežjih. Vabljeni, da z nami stopite v zgodbo gora – radovedno, ustvarjalno in doživeto.

Natalija Štular,
kustosinja za pedagogiko in izobraževanje GMJ

VLASTO KOPAČ, NEUKLONLJIVI VIZIONAR

Letošnje leto je tudi leto Vlasta Kopača (1913—2006); 27. aprila 2026 bo minilo dvajset let od njegove smrti. Arhitekt, Plečnikov učenec, alpinist, planinski funkcionar, risar, oblikovalec, varuh stavbne in naravne dediščine; kot interniranec in obsojenec tudi človek pokončnega duha.

V slovenskih muzejih, raziskovalnih ustanovah, arhivih in medijih se ohranja izjemno bogata dediščina Vlasta Kopača. Ob tej priložnosti Slovenski planinski muzej tako v letu 2026 sodeluje skupaj z Medobčinskim muzejem Kamnik, Muzejem za arhitekturo in oblikovanje, Muzejem novejšje in sodobne zgodovine Slovenije, Zavodom za kulturno dediščino Slovenije OE Kranj in Geografskim inštitutom Antona Melika ZRC SAZU pri pripravi monografije, različnih razstav (skupna panojska razstava na Krakovskem nasipu v Ljubljani 27. 7.—28. 8.), vodstev po njegovih spomenikih, predavanj, delavnic in pogovornih večerov.

Cilj skupnega sodelovanja je Vlasta Kopača celostno predstaviti strokovni in širši javnosti. Zaradi njega je mnogokateri dragocen spomenik, risba, načrt, predmet, pesem, zapis ... sploh preživel čas. V našem muzeju hranimo njegovo planinsko opremo, zemljevide, ilustracije, publikacije, ki jih je oblikoval,

Vlasto Kopač

Vlasto Kopač, fototeka SPM.

idejne osnutke ... jeseni 2024 pa smo v začasno hrambo (arhiv Mojce Kopač) prejeli 15 sklopov gradiva (med drugim zanimive originalne skice za PZS, GRS, IKAR, oblikovani plakati, razni članki s planinsko tematiko).

Ana Katarina Ziherl,
kustosinja za zgodovino planinstva

OKTOBRA SMO BILI V VIPAVSKI DOLINI

Vodič Patrik (levo) nas je Gorenjce navdušil nad pestrostjo zgodovine in nam približal tudi vsakdanje življenje tega bogatega dela Slovenije. V spominu nam bo ostala slikovita arhitektura Vipavskega Križa (z dobro malico), na pokopališču v Vipavi več kot 4000 let stara egiptovska sarkofaga, Lanthierijev park in dvorec ter vremenska pestrost doline, bleščeč Rupnikov mozaik v prezbiteriju cerkve v Vrhpolju, raznoliko gospodarstvo Ajdovščine... Pa tudi kosilo v Hudičevcu.

Majda Malenšek, MDJ

Izlet MDJ v Vipavi, oktober 2025, foto: Aleš Lagoja.

IZLET NA KOROŠKO: GALICIJA IN DRAVOGRAD,

v soboto, 16. maja 2026, ob 7. uri

Kot vedno, bomo krenili ob 7. uri s Hrušice - AP Dobrčnik. Po že ustaljeni navadi se bomo ustavili nekje ob poti in se najprej okrepčali, nato pa nadaljevali proti Žalcu, bolj natanko proti Galiciji, ki je eno od naselij v občini Žalec.

V Galiciji nas bo pričakal gospod Bojan Pečnik, lastnik bogate tehnično-etnološke zbirke, v kateri hrani več kot 500 različnih kosov. Tu so na ogled starodobna prevozna sredstva (traktorji, motorji, kolesa, gasilni kombi, vojaško terensko vozilo...), modeli prevoznih sredstev in številni pokali, ki jih je gospodar prejel na tekmovanju starodobnikov v Sloveniji. Vsa vozila iz njegove zbirke, ki jih je restavriral sam, so namreč delujoča in v voznem stanju. Z najstarejšim motorjem znamke Puch gospod Bojan vsako leto dirka na tekmovanju starodobnih motorjev na Ljubelju.

Del zbirke pa predstavljajo predmeti iz etnološke dediščine. Tu so na ogled stari gospodinjski pripomočki, stare razglednice, pohištvo, dekor, dragocene preproge, orožje, pipe, slike, ure, denar... Oba z ženo, ki skrbi za drugi del zbirke, nam bosta z veseljem predstavila tudi zanimivosti in zgodbe, povezane z razstavljenimi predmeti.

Tehnično-etnološka zbirka Bojana Pečnika v KS Galicija, vir: splet.

Veliko zanimivosti nas čaka tudi na Turistični kmetiji Klančnik v Podklancu pri Dravogradu, kjer se ob vzreji govedi in prašičev ukvarjajo tudi z gojitvijo divjadi. Tu bomo ogled pričeli s pokušino njihovih domačih dobrot v 150 let stari velbani kleti. Ko bomo za silo pomirili naše brbončice, se bomo vkrcali na turistični vlakec in se popeljali skozi 40 ha ograjeno oboro, kjer se pasejo damjaki in mufloni. Gospodar Marko, zabaven in zgovoren vodič, nam bo razkazal tudi lovsko kočo, v kateri se nahaja bogata lovska zbirka, ogledali pa si bomo tudi spominsko sobo, lovski muzej in biološko učilnico, v kateri je nagačenih preko 100 različnih vrst živali. Seveda nam bo predstavil tudi domače živali, pozdravila pa nas bo tudi prisrčna in igriva mlada srnica.

Po ogledu nas bo na domačiji pričakalo bogato kosilo z domačimi dobrotami. Na koncu nas bodo povabili še na nakup izdelkov iz domače šrambe. Obljubljajo, da bomo od njih odšli nasmejani! Kot vedno, se bomo domov vrnili v večernih urah.

Turistični vlakec na turistični kmetiji Klančnik, vir: splet.

Prijavite se lahko pri Darki Rebolj (tel.: 031/787-363) ali na Muzejskih večerih - do zasedbe avtobusa.

Darka Rebolj,
predsednica MDJ

ZAPUSTILI SO NAS

Novembra 2025 je umrl Daniel Klemenc, dolgoletni član MDJ in prav do zadnjega član upravnega odbora društva. V Muzejskem društvu se ga bomo spominjali kot neutrudnega zbiratelja (več tisoč planiških značk) in drugih predmetov, ki jih je nekajkrat pokazal tudi na razstavah »Iz zasebnih zbirk«. V letu 2025 smo v MDJ izgubili še štiri dolgoletne člane: Stanko Bohinc, Franca Hribarja, Francko Thaler in Mili Ilenič, predsednico nadzornega odbora društva.

Pogrešali Vas bomo na muzejskih večerih in na izletih.

Počivajte v miru!

Majda Malenšek, MDJ

Daniel Klemenc, 2017, foto: Silvo Kokalj, fototeka GMJ.

JOŽE VARL

3. decembra 2025 je bil v avli jeseniškega gledališča odkrit doprski kip v spomin na JOŽETA VARLA (1926 – 2011), vsestranskega kulturnika, novinarja in dolgoletnega urednika tednika Železar. Kip je izdelal ing. Evgen Guštin, kipar in slikar (1928 – 2013). Jože Varl je bil vse svoje življenje gonilna sila umetniškega ustvarjanja na tako rekoč vseh področjih ljubiteljske kulture na Jesenicah. Leta 2009 mu je občina podelila naslov častnega občana.

Majda Malenšek, MDJ

PIONIR NOVEGA SVETA KAKO JE TONE ČUFAR ŽIVEL IN KAKO JE UMRL

»Njegove pesmi, njegova besedila, vse se prepleta v tem dramskem delu, ki predvsem kaže na to, da so stvari na nek način ves čas enake. Borili so se za pravice, ki jih zdaj po koščkih izgubljam.« Tako se je zapisalo pisatelju in režiserju Roku Sandi v gledališkem listu Gledališča Toneta Čufarja ob premieri drame PIONIR NOVEGA SVETA, s katero so Jesenice obeležile 120. obletnico rojstva Jeseničana - pisa-

Tone Čufar, 1929, fototeka GMJ.

telja, dramatika in pesnika TONETA ČUFARJA (1905 – 1942).

Gašper Stojc, ki igra Toneta v predstavi, je (sicer v šali) ugotovil, da je za tako besedilo potrebna temeljita raziskava vsega, kar se da o njem najti v arhivih. Nam gledalcem pa je ob odlični drami in odrski uprizoritvi postal naš rojak Tone Čufar kot človek in kot umetnik še bližji.

Majda Malenšek, MDJ

VABILO NA REDNI LETNI OBČNI ZBOR ČLANOV MUZEJSKEGA DRUŠTVA JESENICE

V skladu s 16. členom Pravil Muzejskega društva Jesenice Upravni odbor MDJ sklicuje redni občni zbor članov MDJ, ki bo v četrtek, 19. februarja 2026, ob 19. uri (po končanem muzejskem večeru) v Muzeju Kosova graščina.

Predlagam naslednji dnevni red:

1. Izvolitev delovnega predsedstva, zapisnikarja, verifikacijske komisije in dveh overovalcev.
2. Poročilo verifikacijske komisije.
3. Potrditev dnevnega reda.
4. Poročilo predsednice o delu MDJ v letu 2025.
5. Poročilo blagajnika o finančnem poslovanju MDJ v letu 2025.
6. Poročilo nadzornega odbora.
7. Razprava na poročila.
8. Program dela in finančni načrt za leto 2026.
9. Razno.

Darka Rebolj, predsednica MDJ

SPOMLADANSKI PROGRAM MUZEJSKIH VEČEROV MUZEJSKEGA DRUŠTVA JESENICE

19. februar ob 18. uri: Špela Smolej Milat – Oglje, črna moč fužin

19. marec ob 18. uri: Klemen Klemenc – Sončna Makedonija

16. april ob 18. uri: Daša Čopi – Jeseniški Sokol

21. maj ob 18. uri: Mateja Vahčič - Uzbekistan

MUZEJSKI VEČERI BODO VSAK TRETJI ČETRTEK V MESECU V KOSOV GRAŠČINI, TITOVA 64 NA JESENICAH, IN SICER OB 18. URI.

Vabljeni tudi nečlani MDJ.

MUZEJSKI VEČER 19. 2. 2026 ob 18. uri: OGLJE – ČRNA MOČ FUŽIN (življenje oglarjev in vloga oglarstva v železarstvu)

»Salutem morituris! Tako bi smeli klicati danes temu nekdaj tako slovečemu obrtu. Ni ga skoraj pogorja na Kranjskem, kjer bi temnočrna prst ne pričala, da je tu nekdaj kraljeval oglar. Pravljice se ga spominjajo, v pesmih ga je opeval slovenski narod; a vse to – nekdaj; sedaj se ga spominjajo le še očanci, ki so v mladih dneh ogljari s svojimi rajnimi očeti.«-- Janko Jovan, Ogljarstvo. Dom in svet, 18(1), 1905.

V preteklosti je Gornjesavsko dolino zaznamovalo železarstvo, ki je bilo nenasiten porabnik oglja. Kadilo se je iz nešteto kop, še danes pa jih prižigajo v Rutah, Zgornji Radovni in na Koroški Beli. Na muzejskem večeru vam bo ob medinstitucionalni razstavi Gornjesavskega muzeja Jesenice in Triglavskega narodnega parka **Oglje – črna moč fužin** avtorica razstave Špela Smolej Milat predstavila zgodovino in pomen oglarstva v industriji, proces kuhanja oglja, kdo so bili oglarji in kako so živeli.

Hkrati vas vabimo tudi na odprtje razstave v četrtek, 12. februarja 2026, ob 18. uri. Razstava bo na ogled do 4. aprila 2026.

<https://www.youtube.com/watch?v=BmMej8r4hKo>

Špela Smolej Milat

MUZEJSKI VEČER 19. 3. 2026 ob 18. uri: SONČEVA MAKEDONIJA – SONČNA MAKEDONIJA

Potovanje, ki nam približa zanimivo zgodovino, naravne lepote, kulturne znamenitosti, tople ljudi in njihovo kulinariko: Ohrid je mesto z izjemnim kulturnim bogastvom: številni samostani, Samuelova trdnjava, cerkev sv. Klimenta, ikonična cerkvica sv. Jovana Kanea, največkrat fotografirana veduta Ohrida so samo nekatere od znamenitosti Ohrida. Vožnja z ladjo po Ohridskem jezeru nam pokaže Ohrid v vsej njegovi lepoti. Zanimiv je Zaliv kosti, kjer so postavili zunanji muzej naselbine koliščarjev iz pozne kamene dobe. Na južnem delu jezera je samostanski kompleks sv. Naum. Drugo večje mesto ob jezeru je Struga, ki je praktično na meji z Albanijo. Nedaleč stran, v hribih leži zanimiva vasica Vevčani, ki jo zaradi številnih

Ogljarji z Mežakle v Radovni, fototeka GMJ.

Sv. Jovan Teolog, foto: Klemen Klemenc.

vodnih izvirov imenujejo Kmečke Benetke. Pot nas je preko Resna, ki je eno najstarejših mest, pripeljala do Bitole. Kratek postanek smo izkoristili za obisk "ulične" tržnice. Sledil je obisk vinske kleti Tikveš v Kavadarcih. Pokrajina Tikveš je regija z največjimi vinogradi na Balkanu. Po ogledu kleti je sledila degustacija njihovih vin. Zadnja postaja je bilo Skopje. Ogledali smo si stari bazar in na novo zgrajeni, načičkani center Skopja. Naslednji dan po zajtrku smo šli še na vožnjo po kanjonu reke Matka na zajezeni reki Treska, nato pa smo se poslovili od izvrstnega vodiča.

Klemen Klemenc

MUZEJSKI VEČER 16. 4. 2026 ob 18. uri: JESENIŠKI SOKOL

Telovadno društvo Sokol Jesenice, ustanovljeno leta 1904, je pomembno zaznamovalo nacionalno, športno, politično in družabno življenje mesta. Delovalo je v okviru liberalne struje ter v duhu vseslovenskega sokolskega gibanja, katerega osrednja osebnost je bil dr. Viktor Murnik, sokolski prepoveditelj, dolgoletni načelnik in starosta Ljubljanskega Sokola ter utemeljitelj sodobne telovadne stroke in strokovnega izrazoslovja. Jeseniški sokoli so poleg telovadbe razvijali tudi kulturne dejavnosti, med katerimi izstopata gledališka in godbena

Telovadni nastop jeseniškega Sokola na Ferjanovem vrtu, ok. 1905–1907, fototeka GMJ.

MUZEJSKI ČASOPIS

Urednica: Daša Čopi
Izdajatelj: Muzejsko društvo Jesenice in Gornjesavski muzej Jesenice
Založnik: Gornjesavski muzej Jesenice

dejavnost. Dolgoletna prizadevanja po lastnih prostorih so se uresničila leta 1929 z izgradnjo Sokolskega doma (današnji TVD Partizan). V okviru Sokola so se na Jesenicah kalili odlični telovadci, med njimi Janez Pristov, ki je leta 1936 nastopil na olimpijskih igrah v Berlinu.

Daša Čopi

MUZEJSKI VEČER 21. 5. OB 18. uri: UZBEKISTAN

Dežela, skrita popotniku z juga za visokimi gorami Irana in Afganistana ter puščavo Karakum, na severu ločena od preostalega sveta s stepami Kazahstana. Četudi se Uzbekistan nemara zdi pozabljen, so v zgodovini do njega segali robovi starodavnega perzijskega imperija, ki se je večkrat spopadel s skrivnostnimi Skiti.

Tukajšnje oaze je dosegel Aleksander Veliki, ko je osvojil Baktrijo. Veliko pozneje so se čezenj razlile osvajalne horde Mongolov in del njihovega imperija so postali tudi rodovitni kraji ob Amu Darji.

Toda vojni in osvajanju je sledila nova civilizacija, Džingiskanu Timurlenk, nato ponovna vzpostavitev slovite trgovske poti - Svilne ceste. Prastara mesta Samarkand, Buhara in Hiva so vnovič postala velika središča kulture, znanosti in vere. Desetletja sovjetske vlade so močno posegla v tradicionalne odnose. Razmah turizma v zadnjem času pa je tudi pri domačinih vzbudil zanimanje za lastno preteklost in etnološke posebnosti. Kulturnozgodovinske spomenike so lepo obnovili ter jih napolnili z barvito vsebino in starimi običaji.

Mateja Vahčič

ČLANARINA ZA LETO 2026

Člane Muzejskega društva obveščamo, da je predlagana članarina za leto 2026 15 evrov (predlog UO, ki ga potrjuje občni zbor). Članarino lahko plačate pri blagajničarki Mojci Prešeren (031 309 778), na muzejskih večerih, ali pa članarino nakažete na bančni račun društva.

Za nakazilo uporabite naslednje podatke:

Prejemnik: Muzejsko društvo Jesenice
Koda namena: ADMG
Namen: članarina 2026
BIC koda: KBMASI2X
Referenca: SI 00 2026
TRR št.: SI 56 0400 1004 6477 830

Mojca Prešeren, blagajničarka MDJ

Oblikovanje in tisk: Tiskarna knjigoveznica Radovljica d.o.o.
Jezikovni pregled: Majda Malenšek, MDJ
Naklada: 150 izvodov
Časopis je brezplačen.